

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра етнології і археології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська етнологія в контексті розвитку європейської науки

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Етнологія

Спеціальність 032 Історія та археологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 13 від “28”червня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Українська етнологія в контексті розвитку європейської науки
Викладач (-і)	Боян-Гладка С.П.
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-87
E-mail викладача	svitlana.boyan-gladka@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний 1. Нормативні навчальні дисципліни. 1.2. Цикл професійної підготовки. 1.2.1. Теоретична підготовка.
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 12 годин лекцій, 18 годин семінарських занять, 60 годин самостійна робота
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації щовівторка після занять з 14.00 до 15.00 в 609.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>«Українська етнологія в контексті розвитку європейської науки» є нормативним курсом, передбаченим навчальним планом для здобуття освітнього рівня магістр історії та археології за освітньою програмою «Етнологія». Курс зорієнтований на застосування здобувачами отриманих знань, умінь і навичок у майбутній професійній діяльності.</p> <p>Предмет курсу спрямований на підсумок та узагальнення етнологічних знань студентів протягом навчання в університеті, формування творчої активності майбутніх фахівців. Ця навчальна дисципліна дає уявлення про методи застосування етнології в різних сферах культурно-освітньої діяльності і забезпечує розуміння системного зв'язку всіх складових культури – педагогіки, туризму, музеєзнавства, мистецтва, етнографії, матеріальної культури, наукового знання, усіх форм духовних цінностей.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета навчальної дисципліни “Українська етнологія в контексті розвитку європейської науки” передбачає формування теоретичних знань і практичних навиків з проблем етнології на сучасному етапі; оволодіння студентами основних проблем в етнології на сучасному етапі, зокрема етнічних процесів, мовна та конфесійна проблема українського суспільства.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Завдання курсу: • розвинути у магістрантів почуття патріотизму, національної свідомості, високого рівня освіченості та культурного розвитку; • виробити у студентів уміння узагальнювати етнологічні знання студентів протягом навчання в університеті; • сформувати у студентів розуміння сучасного становища етнології, як науки, в Україні та перспективи її розвитку; • формувати у магістрантів широкий загальнокультурний гуманістичний світогляд; • забезпечити розуміння зв'язку всіх складових сучасних проблем етнології. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність працювати автономно.
- ЗК03. Здатність спілкуватися українською мовою, як усно, так і письмово.
- ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності:

- СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні, етнографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.
- СК02. Здатність здійснювати історичні, археологічні й етнологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.
- СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії, археології та етнології.
- СК04. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії, археології та етнології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.
- СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії, археології та етнології.
- СК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики
- СК11. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії, археології та етнології.
- СК12. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

Програмні результати навчання

- ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.
- ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії, археології та етнології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.
- ПР07. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових, археологічних й етнографічних експедиціях тощо.
- ПР10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття

Загальна кількість годин

лекції	12			
семінарські заняття	18			
самостійна робота	60			
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
3-й семестр	032 «Історія та археологія» ОП Етнологія	2-й курс	нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема	кількість год.			
	лекції	семінари	самост. роб	
Тема 1. Історичний процес розвитку української етнології: стан і проблеми у світлі європейської науки	2		2	
Тема 2. Історія становлення та розвитку української етнологічної науки в ХХ ст.	2	2	6	
Тема 3. Концепції походження українського нації.		2	8	
Тема 4. Наукова традиція в сучасній етнології.	2	2	6	
Тема 5. Етнонаціональна структура населення України.	2	2	8	
Тема 6. Методологія та методика етнологічних досліджень у дискурсі сучасності.	2	2	6	
Тема 7. Міграційні тенденції в Україні та Європі	2	2	8	
Тема 8. Теоретичні проблеми сучасної етнології.		2	8	
Тема 9. Українська еміграція в сучасному світі		4	8	
	ЗАГ:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Семестровий контроль рівня знань та успішності студентів відбувається у формі екзамену. Підсумкова оцінка (максимум 100 балів) визначається як сума балів за поточний контроль знань (максимум 50 балів) та результатів екзаменаційної роботи (максимум 50 балів).</p> <p>Підсумковий бал за поточний контроль знань складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 20 балів), балу за контрольну роботу (максимально 20 балів) і балу за індивідуальну роботу (максимально 10 балів) та в сукупності становить максимально 50 балів.</p>			
Вимоги до письмової роботи	<p>Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни.</p> <p>Контрольна робота включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 теоретичні завдання (оцінюється по 5 балів кожне); 			

	<ul style="list-style-type: none"> • 10 тестових питань (по 1 балу за кожне питання). <p>Приклади типового завдання для контрольної роботи: Завдання № 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати етнографічні групи України. 2. Проаналізуйте особливості робочої міграції. 3. Тестові питання. <p>Контрольна робота виконується від руки на семінарському занятті № 8 (денна форма). Контрольна робота також може виконуватися у тестовій формі (20 тестів по 1 балу за питання).</p>
Семінарські заняття	<p>У ході поточного контролю здійснюється усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики.</p> <p>Оцінювання знань та науково-пошукової роботи студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою.</p> <p>На семінарському занятті діє такий принцип оцінювання: «5» балів – знання студента відмінні.</p> <p>Студент глибоко, ґрунтовно в деталях володіє теоретичними знаннями, використовує необхідну джерельну базу, інтернет ресурси. Відмінно оперує основними термінами і поняттями; виявляє спільні і відмінні риси в теоретико-методологічних підходах українських і зарубіжних дослідників етнології, знає методологію наукового дослідження; аналізує, співставляє та узагальнює матеріал. Вміє порівняти різні явища і процеси, дати вичерпний аналіз проблеми, володіє понятійно-категоріальним апаратом дисципліни. На високому рівні вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації. Вміє проводити наукові дослідження та аналізувати їхні результати.</p> <p>«4» бали – знання студента добрі.</p> <p>Студент володіє теоретичними знаннями з курсу, використовує необхідну джерельну базу, інтернет ресурси. Добре оперує основними термінами і поняттями; виявляє спільні і відмінні риси в теоретико-методологічних підходах українських і зарубіжних дослідників етнології; знає методологію наукового дослідження; аналізує, співставляє та узагальнює матеріал. Вміє порівняти різні явища і процеси, дати вичерпний аналіз проблеми, володіє понятійно-категоріальним апаратом дисципліни. Вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу. У деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності.</p> <p>«3» бали – знання студента задовільні.</p> <p>Студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але не здатен(на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві помилки. Погано оперує основними термінами і поняттями; не достатньо знає методологію дисципліни. Не достатньо аналізує, співставляє та узагальнює матеріал з етнології України. Не завжди може пояснити</p>

	<p>причинно-наслідкові зв'язки. Не завжди вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації.</p> <p>«2» бали – знання студента незадовільні.</p> <p>У відповіді є суттєві помилки. На належному рівні не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати матеріал з етнопсихології. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не завжди вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації.</p>				
<p>Самостійна робота та індивідуаль-не завдання</p>	<p>Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами.</p> <p>Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю та підготовки індивідуального проекту.</p> <p style="text-align: center;"><u>ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПРОЕКТУ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національні меншини в Україні. 2. Українська діаспора в Америці 3. Українська діаспора в Латинській Америці 4. Українська діаспорі в Північній Америці 5. Українська діаспора в Австралії. 6. Походження назви «Україна»: проблема і сучасний стан. 7. Українські етнографічні групи. 8. Етнічні групи Карпатського регіону. 9. Етнолінгвістична структура населення України. 10. Етноконфесійна структура населення України. 11. Міграція: історія і сучасність. 12. Міжнародна міграція робочої сили в Україні. 13. Проблеми та шляхи вирішення трудової міграції в Україні. 14. Трудова міграція українців в Західній Європі 15. Трудова міграція українців в Північній Америці 16. Трудова міграція українців в Південній Америці і Австралії 17. Наукова діяльність сучасних українських етнологів. 18. Наукова діяльність сучасних закордонних етнологів. 				
<p>Умови допуску до підсумково-го контролю</p>	<p>Форма і терміни підсумкового контролю визначаються навчальним планом. Студент(-ка) допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 25 і більше балів.</p>				
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен.</p> <p>Форма здачі екзамену – письмова.</p> <p>Екзаменаційна робота оцінюється від 1 до 50 балів.</p> <p>Екзаменаційний білет включає 4 завдання: 3 теоретичних питання (по 10 балів за кожне) та 1 тестове (20 тестів по 1 балу за кожну правильну відповідь).</p> <p style="text-align: center;">Розподіл балів за екзаменаційну роботу</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Завдання</th> <th style="text-align: center;">Кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">Теоретичне</td> <td style="text-align: center;">10</td> </tr> </tbody> </table>	Завдання	Кількість балів	Теоретичне	10
Завдання	Кількість балів				
Теоретичне	10				

		Теоретичне	10				
		Теоретичне	10				
		Тестове	20 балів				
Розподіл балів, які отримують студенти за курс							
Поточне оцінювання та самостійна робота						Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
Поточне оцінювання	Індивідуальне завдання	Сума	Поточне оцінювання	Контрольна робота	Сума	50	100
T1-T6			T7-T12				
10	10	20	10	20	30		
T1, T2 ... – теми.							

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Контрольна письмова робота виконується студентами на 8 семінарському занятті. У якості індивідуального завдання студент замість індивідуального проекту, може підготувати до друку статтю, тези конференції, присвячені проблемам етнопсихології. Тези чи стаття мають відповідати усім вимогам, містити наукову новизну та належно оформлений бібліографічний апарат.

Індивідуальний проєкт (завдання) можна виконати у вигляді підбірки джерел до обраної теми, презентації, відеоролику.

Академічна доброчесність:

Як викладач, так і студент, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Кодексу честі ПНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять:

Відвідування занять та активна участь у роботі семінарів є обов'язковою умовою успішного складання іспиту з курсу. Участь у семінарських заняттях може проходити у таких формах: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії тощо.

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – вівторок, 14.00 год. – 15.00 год.

Пропущене заняття студент може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило «відпрацювання» проходить в усній формі, вирішенні тестових завдань тощо.

Під час занять дозволяється користування мобільним телефоном виключно для навчальних цілей.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

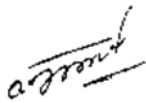
Базова література

1. Капелюшний В. Етнологія // Спеціальні історичні дисципліни: довідник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Либідь, 2008. – С. 256.
2. Борисенко В. К. Нариси з історії української етнології 1920-1930-х років / Центр українознавства Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка. - К. : Унісерв, 2002. – С. 7.
3. Гримич М. Метод, методика та методологія в сучасній етнологічній науці // Етнічна історія народів Європи. 2006. – Випуск 21. – С. 5-9.
4. Франко І. Я. Найновіші напрямки в народознавстві // Іван Франко. Зібрання творів у п'ятдесяти томах. Т. 45. Філософські праці. – К.: Наукова думка, 1986. – С. 254-267.
5. Конта Р. Етнологічна діяльність Федора Вовка: радянська історіографія // Етнічна історія народів Європи. – 2011. – № 36. – С. 29-35.
6. Борисенко В. К. Нариси з історії української етнології 1920-1930-х років / Центр українознавства Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка. - К. : Унісерв, 2002. – 94 с.
7. Борисенко В. Українська етнологія : Навчальний посібник / За ред. В. Борисенко. – К. : Либідь, 2007.
8. Сапеляк О. Етнографічні студії в НТШ (1898-1939 рр.) [Текст]/ О.Сапеляк. – Л.: Червона Калина, 2000. – 208 с.
9. Парахіна М. Б. Етнографічні дослідження у виданнях ВУАН 20 - 30-х років ХХ ст. / Марія Богданівна Парахіна // Бібліотечний вісник. – 2002. - № 5. – С. 40-49.
10. Варецька О. Соціально-економічне підґрунтя трудової міграції населення України // Україна: аспекти праці. -2005. -№ 5. – С. 34-39
11. Горбач Л. М. Міжнародні економічні відносини: Підручник. -К. : Кондор, 2005. -263, с.
12. Довжук Б. Актуальне регіональне дослідження трудової міграції // Україна: аспекти праці. - 2005. -№ 3. – С. 37-39
13. Дяченко Б. І. Європейський ринок праці в системі міжнародної міграції трудових ресурсів // Економіка АПК. -2005. -№ 2. – С. 138-143.
14. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. -К. : Знання-Прес, 2002. -382, с.
15. Кисільова Т. Регулювання трудової міграції // Праця і зарплата. -2006. -№ 19. – С. 6
16. Кисільова Т. Регулювання трудової міграції // Юридичний Вісник України. -2006. -№ 17. – С. 4
17. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник. -К. : Знання-Прес, 2003. -405, с.
18. Липов В. В. Міжнародна економіка: Навчальний посібник. -Харків: ВД «ІНЖЕК», 2005. - 406, с.
19. Передрій О. С. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник. -К. : Центр навчальної літератури, 2006. -273 с.
20. Роменчак О. Визначення та класифікація міграцій: наближення до операційних понять // Політичний менеджмент. -2006. -№ 2. – С. 127-139
21. Семенов Г. А. Міжнародні економічні відносини: аналіз стану, реалії і проблеми: Навчальний посібник. -К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 231 с.
22. Гнибіденко І. Проблеми трудової міграції в Україні та їх вирішення// Економіка України – 2008. – № 4. – с. 19-21.

Інформаційні ресурси

<https://nte.etnolog.org.ua/> сайт журналу «Народна творчість та етнологія»
<https://nz.lviv.ua/> сайт видання «Народознавчі зошити»
<https://diasporiana.org.ua/> електронна бібліотека діаспорних видань
<http://uhj.history.org.ua/uk/home> сайт видання «Український історичний журнал»

Викладач

Боян-Гладка С.П.